

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

DOM
2021-02-23
Stockholm

Mål nr
F 12766-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-02-14 i mål nr F 1487-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A.S.

2. E.S.s

Ombud för 1 och 2: Advokaten T.R.

Motpart

Nabbareds samfällighetsförening

Ombud: Advokaten S.A.

SAKEN

Klandertalan enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom förutom såvitt avser domslutet punkterna 1 och 3 – vilka inte överklagats – och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling i enlighet med vad som framgår av skälen till denna dom.

Det ankommer på mark- och miljödomstolen att besluta i fråga om rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen i samband med att målet, efter dess återupptagande, avgörs.

Dok.Id 1668377

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

BAKGRUND

A.S. och E.S.s väckte i mark- och miljödomstolen klandertalan avseende ett antal beslut som fattats vid ordinarie föreningsstämma i Nabbareds samfällighetsförening den 26 mars 2017. Som grund för talan gjorde de huvudsakligen gällande att anläggningsbeslutet, genom vilket gemensamhetsanläggningen Nabbaréd ga:1 inrättats, hade förfallit eftersom anläggningen inte hade utförts i sin helhet inom den tid som föreskrivits i anläggningsbeslutet. De gjorde gällande att frågan om anläggningsbeslutet förfallit skulle bedömas enligt 33 § anläggningslagen (1973:1149), AL, i dess lydelse före den 1 juli 2015. Enligt dem rörde det sig om att en vändplats inte färdigställts i enlighet med vad som föreskrevs i anläggningsbeslutet.

Nabbareds samfällighetsförening bestred talan och anförde sammanfattningsvis att anläggningsbeslutet inte hade förfallit då anläggningen i allt väsentligt var utförd i tid. Enligt föreningen återstod vissa mindre åtgärder såvitt avsåg vändplatsen, men den var fullt funktionsduglig.

Parallellt med klandermålet förde A.S. och E.S.s talan om avregistrering av gemensamhetsanläggningen. Frågan prövades av Lantmäteriet och efter överklagande av Förvaltningsrätten i Göteborg. Förvaltningsrätten bedömde i dom den 18 oktober 2018 att oavsett vilken lydelse av 33 § AL som tillämpades, anläggningsbeslutet inte kunde anses vara förfallet, varför gemensamhetsanläggningen skulle vara fortsatt registrerad.

Genom den nu överklagade domen upphävde mark- och miljödomstolen föreningsstämmans beslut om särskild debitering avseende kantskärning (punkten 1 i domslutet) och förordnade att domstolens tidigare inhibitionsbeslut avseende denna debitering skulle bestå till dess domen vann laga kraft (punkten 3 i domslutet). I övrigt avslog domstolen klandertalan och förpliktade A.S. och E.S.s att betala ersättning för föreningens rättegångskostnader. Som grund för avslaget anförde domstolen:

Mark- och miljödomstolen anser att klandertalan avseende beslut vid årsmötet inte ska avvakta ett lagakraftvunnet avgörande angående prövning om eventuell avregistrering. Domstolen finner med den lydelse 33 § AL har att det kan föreligga oklarheter gällande punkten 2 i nämnda paragraf om anläggningsbeslutet. Lantmäteriets prövning om avregistrering ska ske innebär att Lantmäteriet som första instans får pröva 33 § punkten 2 AL och detta beslut ska överprövas av förvaltningsdomstol. Domstolen anser att anläggningsbeslutet inte förfaller med automatik som har gjorts gällande. Så länge det föreligger en oklarhet om anläggningens bestånd anser domstolen att verksamheten måste fortgå och föreningen måste kunna förvalta anläggningen enligt beslut och stadgar, tills annat är beslutat.

Mark- och miljödomstolen anser, mot bakgrund av ovanstående, att mark- och miljödomstolen inte ska pröva fråga om anläggningsbeslutets bestånd enligt 33 § AL utan den frågan ska prövas som ett registreringsärende även när inte någon registreringsåtgärd utförs, se MÖD 2018:2.

A.S. och E.S.s överklagade till Mark- och miljööverdomstolen som beslutade att inte ge prövningstillstånd. Sådant tillstånd gav emellertid Högsta domstolen som i beslut den 25 november 2019 angav att målet aktualiserar vilken betydelse det har för frågan om ett anläggningsbeslut förfallit enligt 33 § AL, huruvida avregistrering skett enligt 34 § samma lag och att den frågan behöver belysas ytterligare i rättspraxis.

I dom den 10 mars 2020 upphävde Kammarrätten i Göteborg förvaltningsrättens dom och Lantmäteriets beslut om att avslå ansökan om avregistrering och förklarade att anläggningsbeslutet hade förfallit. Nabbareds samfällighetsförening överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen har ännu inte tagit ställning till frågan om prövningstillstånd.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.S. och E.S.s har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och i sin helhet bifalla deras

talans i mark- och miljööverdomstolen samt befria dem från skyldigheten att ersätta motpartens rättegångskostnader där. Oavsett utgången av överklagandet har de yrkat att den del av motpartens rättegångskostnader som de förpliktas att ersätta ska sättas ned. De har också yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Nabbareds samfällighetsförening har motsatt sig ändring av mark- och miljööverdomstolens dom och yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Sedan Mark- och miljööverdomstolen väckt frågan om målet kan avgöras utan huvudförhandling och givit parterna tillfälle att slutföra sin talan skriftligen har Nabbareds samfällighetsförening åberopat bl.a. muntlig bevisning angående vilka åtgärder som utförts på vändplatsen till styrkande av att anläggningsbeslutet inte förfallit.

Mark- och miljööverdomstolen har därefter upplyst parterna om att domstolen överväger att avgöra den fråga som Högsta domstolen angett i sitt beslut om prövningstillstånd utan huvudförhandling. Parterna har fått tillfälle att yttra sig över om den angivna frågan kan avgöras på handlingarna och samtidigt fått tillfälle att slutföra talan i den delen. De har också fått tillfälle att yttra sig över vad Mark- och miljööverdomstolens avgörande i den frågan får för betydelse för den fortsatta handläggningen av målet.

A.S. och **E.S.s** har uppgett att de inte har något att invända mot att frågan som Högsta domstolen har beviljat prövningstillstånd för avgörs på handlingarna. De har sammanfattningsvis anfört att det inte har någon betydelse för frågan om anläggningsbeslutet har förfallit huruvida avregistrering skett, att anläggningsbeslutet enligt 33 § AL förfaller automatiskt när en given tidpunkt passerat samt att det är 33 § AL i dess lydelse före den 1 juli 2015 som ska tillämpas vid prövningen av om anläggningsbeslutet har upphört eller inte.

Nabbareds samfällighetsförening har vidhållit att det inte utan huvudförhandling och bevisupptagning går att fastställa om anläggningsbeslutet har förfallit eller inte.

Föreningen har inte angett någon inställning till om Mark- och miljööverdomstolen utan huvudförhandling kan avgöra den fråga som Högsta domstolen har angett i sitt beslut om prövningstillstånd. Mark- och miljööverdomstolen uppfattar vidare föreningens svar så att ett avregistreringsbeslut har betydelse för frågan om anläggningsbeslutet förfallit.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den fråga som Högsta domstolen bedömt behöver belysas ytterligare i rättspraxis utgör en ren rättsfråga som Mark- och miljööverdomstolen kan pröva särskilt. Parterna har slutfört sin talan skriftligen i denna del och domstolen bedömer att huvudförhandling för att pröva frågan är uppenbart obehövlig (se 50 kap. 13 § tredje stycket rättegångsbalken).

Mark- och miljödomstolen har inte prövat om anläggningsbeslutet för Nabbared ga:1 har förfallit på det sätt som A.S. och E.S.s har påstått utan i stället hänvisat till den prövning om avregistrering som Lantmäteriet kan göra med stöd av 34 § AL och 7 § andra stycket anläggningsskuggörelsen (1973:1165).

En uppgift från fastighetsregistret om att anläggningen är avregistrerad kan visserligen vara till stöd som bevisning i frågan om anläggningsbeslutet har upphört att gälla men har ingen avgörande betydelse. Registeruppgiften är en av flera omständigheter som kan vägas in vid bedömningen av frågan om anläggningen har utförts i tid. En uppgift i fastighetsregistret kan dock inte ersätta den självständiga prövning som domstolen har att göra av de av parterna åberopade omständigheterna.

Mark- och miljööverdomstolen kommer alltså till slutsatsen att frågan om anläggningsbeslutet har förfallit ska prövas i sak. Eftersom så inte har skett i mark- och miljödomstolen och då bl.a. muntlig bevisning har åberopats i detta avseende, bör prövningen inte ske i Mark- och miljööverdomstolen som första instans. Domen i nu angiven del liksom i fråga om rättegångskostnader ska därför undanröjas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling.

Det är mark- och miljödomstolens uppgift att efter målets återupptagande pröva frågan om skyldighet för part att utge ersättning för motparts rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2021-03-23

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand och Ingrid Åhman, referent, f.d. hovrättsrådet Birgitta Bylund Uddenfeldt samt tekniska rådet Börje Nordström.

Föredragande har varit Susanne Schultzberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-02-14
meddelad i
Vänernsborg

PARTER

Kärande

1. A.S.

2. E.S.s

Ombud för 1 och 2: Advokaten T.R.

Svarande

Nabbareds samfällighetsförening

Ombud: Advokaten S.A.

SAKEN

Klandertalan enligt samfällighetslagen

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver beslut i protokoll från årsstämman den 26 mars 2017 vad avser punkten 12 i den del av debiteringslängden som avser särskild debitering för kantskärning 2 995 kr.

2. Mark- och miljödomstolen avslår klandertalan i övrigt.

3. Mark- och miljödomstolens beslut om inhibition den 21 mars 2018 ska bestå till dess denna dom vunnit laga kraft.

Dok.Id 416513

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

4. A.S. och E.S.s ska solidariskt ersätta Nabbareds
samfällighetsförening för rättegångskostnader med 98 906 kr, varav 91 875 kr för
ombudsarvode och 7 031 kr för eget arbete. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 §
räntelagen från denna dag tills betalning sker.

BAKGRUND

Nabbareds Samfällighetsförening (nedan föreningen) förvaltar Nabbared ga:1.

Vid föreningens årsstämma den 26 mars 2017 beslutades att bevilja styrelsen ansvarsfrihet (punkten 8). Vidare beslutades, efter framställan från styrelsen, att dels när det gällde åtgärder mot olovlig skyltning avseende vägen ge styrelsen i uppdrag att handlägga åtgärden (punkten 10, 1a), dels när det gällde åtgärder mot olovliga åtgärder inom vägområdet ge styrelsen i uppdrag att handlägga åtgärden (punkten 10, 2a). Därutöver beslutades även om bl.a. om budget för verksamhetsåret och debiteringslängd, punkten 12. (Se kopia av protokollet, bilaga 1.)

A.S. och E.S.s (nedan kärandena) har nu klandrat ett antal beslut fattade vid nämnda årsstämma och yrkat på det sätt som framgår nedan.

Det antecknas att mark- och miljödomstolen den 21 mars 2018 beslutat att verkställighet tills vidare inte får ske av föreningens beslut vid ifrågavarande årsstämma punkten 12 avseende A.S.s och Erland Strandbergs avgift om 2 995 kr.

YRKANDEN OCH BESTRIDANDE

Kärandena har, såsom de slutligen bestämt sin talan, yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver beslutet om budget för verksamhetsåret 2017, punkten 12, och beslutet om debiteringslängd under punkten 12, bilaga 6. De har vidare yrkat att domstolen ska upphäva besluten under punkten 10, 1a och 2a, och beslutet om ansvarsfrihet för styrelsen under punkten 8.

De har även yrkat ersättning för rättegångskostnader om 110 648 kr, varav 68 118 kr för ombudsarvode, 25 500 kr för utlägg för tekniskt biträde och 17 030 kr mervärdesskatt.

Föreningen har bestritt kärandenas yrkanden om upphävande av besluten fattade på föreningsstämman den 26 mars 2017.

Vidare har föreningen yrkat ersättning för rättegångskostnader med 141 250 kr, varav 98 000 kr för ombudsarvode, 15 000 kr för eget arbete av ordföranden och 28 250 kr i mervärdesskatt.

GRUND FÖR KÄRANDENAS TALAN

Grunden för yrkandet är beslutet om avregistrering av Nabbared ga:1, vilket beslut påverkar rätten till utdebitering. Anläggningsbeslutet avseende den aktuella gemensamhetsanläggningen Nabbared ga:1, förvaltd av föreningen, har förfallit på grund av att gemensamhetsanläggningen inte utförts i sin helhet inom den tid som föreskrivits i anläggningsbeslutet eller den 13 november 2014 (33 § anläggningslagen, AL). Genom att anläggningsbeslutet förfallit har inte grund förelegat för det beslut angående budget som fattats vid stämman och inte heller för den framlagda debiteringslängden. Att styrelsen, trots att den numera måste varit medveten om att det är 33 § AL i dess lydelse före den 1 juli 2015 som gäller i detta fall, fortsatt att driva verksamheten som om ingenting hänt, utgör vidare tillräckligt skäl för att inte bevilja styrelsen ansvarsfrihet. Deras bedömning, att anläggningsbeslutet har förfallit, grundas på den lydelse 33 § AL hade vid utförandetidens utgång, dvs. den 13 november 2014. Mark- och miljödomstolen har i en dom den 12 februari 2016 (F 1437-15), avseende klandertalan mot beslut fattade vid föreningens årsstämma den 26 mars 2015, vid bedömningen av om anläggningsbeslutet förfallit däremot utgått från den lydelse av 33 § AL som nu gäller efter en lagändring den 1 juli 2015. Eftersom anläggningsbeslutet redan hade förfallit vid tidpunkten för lagändringen måste emellertid mark- och miljödomstolens tillämpning ha varit felaktig. Att 33 § i dess lydelse före den 1 juli 2015, och inte i dess lydelse fr.o.m. detta datum, gäller i detta fall framgår för övrigt klart av motiven för lagändringen (prop. 2014/15 s. 36 och s. 49). Mark- och miljödomstolens felaktiga tillämpning har, som framgår av domen, haft avgörande betydelse för utgången i målet.

Förutom denna grund, som är det huvudsakliga skälet till att stämman inte har haft rätt att fatta de aktuella besluten, görs det gällande att föreningen inte får gå utanför vad som är bestämt i anläggningsbeslutet, vilket framgår av 18 § lag om förvaltning

av samfälligheter (SFL) samt av föreningens stadgar. Enskild medlems intressen får inte åsidosättas, enligt 19 § SFL. Även styrelsen har att hålla sig inom ramen för vad som bestämts i anläggningsbeslutet och vad som gäller enligt stadgarna, enligt 35 § SFL. Den aktuella debiteringslängden uppfyller inte villkoren i 42 § andra stycket SFL, där det stadgas att det först ska anges vilket belopp som uttaxeras och därefter hur detta är fördelat mellan medlemmarna enligt de för gemensamhetsanläggningen gällande andelstalen. I det aktuella fallet anges i debiteringslängden när det gäller kostnaderna för "skärning av sten" endast kändenas andel av dessa, vilket innebär att hela kostnaden för "skärning av sten" läggs på dem. Det klandrade beslutet kränker deras rätt enligt 53 § SFL.

UTVECKLING AV TALAN

Föreningen bildades genom beslut av Lantmäteriet den 21 september 2011, ärende nummer 0104171, vilket delvis ändrades genom Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolens, dom den 5 juli 2013 (F 6464-11).

Föreningens ändamål anges i Lantmäteriets beslut, vilket i denna del inte ändrats av mark- och miljödomstolen, till "Väg". Av beslutet framgår vidare att gemensamhetsanläggning skulle bestå av en redan befintlig väg och att syftet med föreningens verksamhet var att "vägen ska hållas farbar för trafik med motorfordon året om (barmarksunderhåll och vinterväghållning) och underhållas på sådant sätt att erforderliga transporter kan genomföras rationellt och att trafiksäkerheten inte äventyras". Beslut som föreningen därefter fattar måste ligga inom ramen för gemensamhetsanläggningens ändamål så som det finns angivet i Lantmäteriets och mark- och miljödomstolens nyssnämnda beslut. Det faller sig naturligt eftersom fastigheter kan anslutas tvångsvis till en gemensamhetsanläggning och därmed också förpliktas delta i kostnaderna för anläggningens utförande och drift.

Eftersom föreningen tvångsvis, omedelbart exigibelt, kan utdebitera kostnaderna måste det som fattas beslut om vara ett naturligt led i förvaltningen eller sådant som medlemmarna har kunnat förvänta sig till följd av verksamheten, se 18 § SFL med dess förarbeten.

Den väg som förening är satt att förvalta var således redan befintlig. Den skulle iståndsättas enligt särskild redovisning, bland annat genom att vändplats skulle anläggas senast inom ett år från laga kraft, något som inte skedde. Någon ersättning för upplåtet utrymme beslutades inte av det skälet att utrymmet för vägen inom Nabbared 1:2 inte skulle vara större än det utrymme som vägen upptog inom fastigheten vid förrättningen. Föreningen har således rätt att underhålla vägen. I det ingår inte att t.ex. standardförbättra eller att utöka vägens utrymme, med mindre ny förrättning hålls där förutsättningarna prövas. Det som har skett i föreningen och det som föreningen har fattat beslut om går utöver föreningens ändamål och syfte.

Av ovan nämnda dom av Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, den 5 juli 2013 (F 6464-11), framgår att domstolen vid syn konstaterat, att den befintliga vägen håller en normal standard som utfartsväg för ett begränsat antal fastigheter. Vidare att vägområdets bredd varierade mellan ca 3,5 och ca 5 meter och att det saknades skäl att utvidga vägområdet utöver vad som då var befintligt vägområde. Det innebar bland annat att stengårdsgårdar skulle vara kvar och att en hindersfri bredd om ca 5 meter ansågs tillräcklig på den sträcka b-c där vägen passerar över Nabbared 1:2:s gårdsplan.

Jordmassor som grävts upp från kärändenas fastighet och har sedan fraktats till Viggo Emanuelssons fastighet och där använts som underlag för ny väg på hans mark utan att kärändena är vidtalade, och förstås inte heller ersatta. Vägen på den sträcka som ligger inom Viggo Emanuelssons mark är inte åtgärdad på något sätt, ingen breddning, inga diken, inga träd fällda etc. Varför undandrar sig förstås kärändenas bedömning, då information inte delges dem. Vägen på den sträckan är i övrigt av samma kvalitet som den på kärändenas fastighet, den är smal, kantad av skog etc. men något underhåll eller förbättring där förekommer ändå inte.

Grunden för att föreningen kan fatta beslut över huvud taget, om annat än som har med att föreningen ska upplösas att göra, är att det anläggningsbeslut varigenom gemensamhetsanläggningen Nabbared ga:1 bildats inte har förfallit. Föreningen gör

å sin sida gällande att frågan om ifall anläggningsbeslutet har förfallit är rättskraftigt avgjord. Förvaltningsrätten i Jönköping, som genom dom den 22 februari 2015, fann att anläggningen inte hade utförts i tid och därmed hade förfallit. Kammarrätten, som därefter prövade målet, tog inte ställning till anläggningens existens, utan konstaterade endast helt riktigt att frågan om ifall den hade förfallit eller ej var föremål för "delade meningar". Någon uppenbart oriktig registrering kunde vid denna tidpunkt med tanke på oenigheten i sakfrågan enligt kammarrätten inte anses föreligga. Prövning enligt 33 § AL gjordes aldrig i kammarrätten som tydligt framgår av denna dom. Den materiella prövningen i domstol har därför hittills utmynnat i att anläggningen har förfallit. Lantmäterimyndigheten har dock uppenbarligen ansett sig ha möjlighet att pröva frågan om registrering än en gång, vilket skedde genom beslut den 3 mars 2017. Beslutet var det motsatta jämfört med vad förvaltningsrätten kom fram till 2015.

Föreningen påstår att frågan om ifall anläggningsbeslutet har förfallit eller ej är rättskraftigt avgjord. Det är inte korrekt. Tidigare prövning har skett utifrån bestämmelser i 19 kap. 4 § FBL, vilket inte gäller sakfrågan. Ett rättskraftigt beslut kan först komma efter den prövning som nu pågår efter lantmäterimyndighetens beslut angående avregistrering av gemensamhetsanläggningen i ärende nummer 0163700. Denna frågas har nu överklagats till kammarrätten och kändan har yrkat att prövningstillstånd ska beviljas.

Mark- och miljödomstolen behöver pröva frågan om anläggningsbeslutet har förfallit eller ej, innan beslut om klandertalan fattas. 33 § AL är en automatiskt verkande regel, vilket innebär att föreningen inte kan eller har rätt att fatta beslut om det är så att anläggningsbeslutet redan formellt har förfallit. Har anläggningsbeslutet upphört så följer alla andra beslut automatiskt på det. I den delen är det sammanfattningsvis så, att ett anläggningsbeslut som ostridigt till någon del inte hade utförts i rätt tid, se t.ex. dom av Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, den 10 mars 2015 (F 3221-14) där parterna var överens om att vändplatsen inte utförts i tid, förföll i sin helhet enligt 33 § AL i dess lydelse före den 1 juli 2015.

Ett anläggningsbeslut som på det viset redan rent faktiskt förfallit, kunde förstås inte sedan "återuppstå" och omfattas av bestämmelser som vid den tidpunkten ännu inte trätt i kraft (33 § AL i dess lydelse fr.o.m. den 1 juli 2015). Detta framgår även av prop. 2014/15:71 s 49. Det aktuella anläggningsbeslutet förföll den 13 november 2014, dvs. sju och en halv månad innan lagtexten ändrades och måste därför fortfarande anses förfallet.

Föreningen argumenterar i övrigt i saken i enlighet med de regler som gäller från och med den 1 juli 2015. Men man har då bortsett ifrån att 33 § AL är en automatiskt verkande regel. Det räcker således inte enligt äldre bestämmelser att anläggningen är utförd "till huvudsaklig del", utan det kvarstår ostridigt att anläggningen inte var utförd i sin helhet, med de konsekvenser det får. Skulle domstolen tvärtom mena att man inte har att pröva frågan om ifall anläggningsbeslutet har förfallit eller ej i detta mål, återstår frågan om stämman haft rätt att fatta de klandrade besluten, när de fattades.

Vidare måste gälla att om ett anläggningsbeslut en gång förfallit, vilket det i förevarande fall har gjort före lagändringen eller närmare bestämt den 13 november 2014, kan den därefter inträffade lagändringen inte innebära att det redan förfallna anläggningsbeslutet blir gällande igen, oavsett om och hur gemensamhetsanläggningen har eller inte har varit upptagen i fastighetsregistret. En samfällighetsförening som rör förvaltningen av en inte längre existerande gemensamhetsanläggning, kan enbart fatta beslut som har med upplösning och avregistrering av själva föreningen att göra, oavsett om ett lagakraftvunnet beslut om avregistrering av gemensamhetsanläggningen föreligger eller inte.

Den prövning som domstolen ska göra av föreningens rätt att fatta de nu klandrade besluten måste innefatta även ändrade förhållanden över tid, även om man inte anser att det förelegat formaliafel vid tidpunkten för beslutet. Föreningen kan t.ex. inte fatta beslut om att utföra åtgärder som man vet inte längre ingår i föreningens rätt. Förutom det självklara att inte gå utanför anläggningens ändamål.

Föreningen har uppdragit åt styrelsen att vidta samtliga åtgärder under punkten 10, inklusive det man oklart kallar "åtgärder mot olovliga åtgärder inom vägområdet". Styrelsen och revisor består av representanter för samtliga fastigheter, alla som nyttjar vägen, förutom kärandena. Dessa har röstats ut från sina tidigare befattningar. Någon information om de beslut som styrelsen tar på delegation ges inte till kärandena. Av de sju fastigheter som är inblandade i gemensamhetsanläggningen, är det således endast ägarna till Nabbared 1:2, kärandena, som inte får veta något om vad som sker och ska ske med vägen.

Det är också endast på deras fastighet som föreningen utför de enda åtgärder som vidtas med vägen. Det är inte en slump. Vägen är ca 700 meter lång. Hälften av vägen går över kärandenas fastighet, resten över Viggo Emanuelssons fastigheter Nabbared 1:8 och 1:9. Övriga deltagande fastigheter har inte vägen över sin mark. Den aktuella vägen är en skogsväg med mycket litet behov av förbättringar för sitt ändamål. De beslut som fattas avseende bland annat skyltning, utdebitering för skärning av sten etc. har prövats ett flertal gånger i domstol redan och ska inte utföras. Föreningen kan inte ånyo fatta beslut i dessa frågor med uttaxering till medlemmarna. De åtgärder som nu rent faktiskt vidtas med vägen, av styrelsen på delegation, är således uteslutande åtgärder på den sträcka som ligger inom kärandenas fastighet. Vägområdet har här på viss sträcka breddats till 6 meter, dike och slänt har utförts, vilket även har tagit själva vägkroppen i anspråk, stora granar har tagits ner utanför det upplåttna området för rättigheten att "hugga bort eller kvista växande träd, buskar eller annan växtlighet", "en meter från vägområdets ytterkant", dike har fyllts igen längs med kärandenas stengärdsgård så att regnvatten rinner ut på fältet med följd att uppfarten till markerna undermineras och blir obrukbar etc. Dessa åtgärder har vidtagits enkom på den del av vägen som är belägen på kärandenas fastighet, dessutom utan att de har underrättats i förväg enligt vad som är föreskrivet i anläggningsbeslutet. De arbeten som pågår är till stora delar oåterkalleliga, vilket föreningen naturligtvis åsyftar, och ett beslut i saken är därför mycket angeläget.

Vad gäller frågan om "åtgärder mot olovlig skyltning avseende vägen" inom Nabbared 1:2 (stämprotokollet punkt 10.1) så ingick ursprungligen i anläggningsbeslutet att "skyltar och trästaket" skulle tas bort inom Nabbared 1:2, vilket dock upphävts genom dom i mark- och miljödomstolen den 5 juli 2013 (F 6464-11).

Vad gäller "åtgärder mot olovliga åtgärder inom vägområdet" (stämprotokollet punkt 10. 2) menar kändena att några sådana åtgärder inte vidtagits. Vad slutligen gäller frågan om skärning av sten har mark- och miljödomstolen genom dom den 10 mars 2015 (F 3221-14) upphävt tidigare beslut om uttaxering för sådan åtgärd. Det hänvisas även i sak i övrigt till innehållet i överklagandet i mål F 1308-17. Den relevanta frågan i sammanhanget är framförallt att det är den lydelse som 33 § AL hade före lagändringen den 1 juli 2015 som ska tillämpas, eftersom anläggningen ostridigt inte hade utförts när sista dagen för detta inföll den 13 november 2014. Eftersom anläggningsbeslutet således hade upphört att gälla redan innan den nya lydelsen av paragrafen trädde i kraft, ska Nabbared ga:1 enligt lag avregistreras.

Vad gäller det klandrade stämmobeslutet i sak, att uppdra åt styrelsen att vidta åtgärder som domstol tidigare fattat beslut om inte får utföras, måste under alla omständigheter kränka kändenas rätt.

Av intresse kan också vara att föreningen har anlitat och ersatt Viggo Emanuelsson att utföra underhållsåtgärder på vägen. Det finns ett oerhört stort misstroende och misstänksamhet mellan parterna i saken. De enda som hålls utanför alla beslut är kändena. De åtgärder som vidtas är uteslutande riktade mot dem och deras fastighet och alla beslut fattas utan möjlighet för dem att påverka.

När det gäller vad som anförs om "skärning av sten" och att det omfattas av anläggningsbeslutet och att samtliga medlemmar utom kändena betalat avgiften är följande att säga. Som framgår av redovisning av Birger Sandum har återbetalning till "övriga fastighetsägare" gjorts den 9 februari 2015, efter att kreditfaktura

skickats till kärandena. En ny utdebitering för skärning av sten gjordes emellertid vid årsstämman 2015 (Sandums bilaga 4, på vilken gjorts anteckningar om att alla betalt utom kärandena). Det är således detta som gjort att föreningen ansett att kärandena har en skuld till föreningen om 2 995 kr, vilket man nu försöker förmå dem att betala genom att ta upp den som en avgift även i debiteringslängden för 2017. Då bortser man emellertid från att mark- och miljödomstolen i sin dom den 12 februari 2016 (F 1457-15), betraktat 2015 års debiteringslängd AN2 för "skärning av sten" som en nullitet.

Med anledning av detta domslut borde en återbetalning ha skett till de medlemmar som redan hade betalt. Har man inte gjort det har man gjort fel även i det avseendet. Att i debiteringslängd för 2017 endast debitera kärandena för kostnader avseende "skärning av sten" strider också fortfarande mot bestämmelserna i 42 § SFL.

Frågan är därför om fördelarna med anläggningen överstiger de kostnader och olägenheter som är förknippade med den. Föreningen är för övrigt skuldsatt och drivs mycket oekonomiskt på alla sätt. Kärandena bestrider därför att en gemensamhetsanläggning med föreningsförvaltning är det bästa sättet att hålla den aktuella vägen, och anser därför fortfarande att Nabbared ga:1 bör avregistreras så snart som möjligt. Fördelarna med anläggningen har med andra ord visat sig inte alls överstiga de kostnader och olägenheter som är förknippade med den, vilket kommer att framgå om ny ansökan verkligen skulle göras efter avregistrering.

Konsekvenserna av att låta den fortleva är betydligt värre än motsatsen. Merparten av de åtgärder som nu vidtas med vägen går utöver drift och underhåll. Det ingår inte i ändamålet att rusta upp vägen steg för steg som nu sker. Det är stora kostnader förknippade med detta och det kan i vart fall inte få fortgå utan ny förrättning. Det som sägs ovan illustrerar också, att styrelsen och föreningens medlemmar är väl medvetna om att deras beslut är kontroversiella och ensidiga. Vägen går endast över två fastighetsägares ägor, kärandenas och Viggo Emanuelssons, varav den sistnämnde har såväl egenintresse av som möjlighet att påverka att besluten i

föreningen går ut över någon annan än honom själv. Besluten är mer provocerande, riktade endast mot en fastighets ägare, än behövliga för vägens bestånd.

Kärandena delar inte heller föreningens uppfattning att förvaltningen av vägen är viktig i den form den nu bedrivs. Istället skulle väghållningen fungera mycket bättre och kosta betydligt mindre, om den sköttes på frivillig väg på det sätt den alltid tidigare gjorts, dvs. utan gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening. Innan föreningen bildades översteg kostnaderna aldrig ca 5 000 kr per år. Den anledning som angavs för att ansöka om gemensamhetsanläggning från början var att man ville ha bort vägbulor på kärändenas mark. Dessa är borta sedan 2014 och det som nu sker är inte förvaltning på det sätt som anläggningsbeslutet omfattar och har avsett, utan något helt annat, som har utvecklats till en strid utan mening och utan koppling till själva vägen och dess underhåll. Alla åtgärder som vidtas, vidtas på kärändenas mark och inte på vägen som helhet.

De understryker att föreningen sysslar med saker som den inte är inrättad för. Den går får utöver sin befogenhet, enskilda personer tar sig sin egen rätt och förhållandena inom anläggningen och föreningen är på det hela taget orimliga. Oavsett inställning i målet i sak bör den aktuella vägen fortsättningsvis inte förvaltas på det sätt som nu sker. Det är olyckligt för alla parter.

I anledning av att kärandena anser att domstolen har att pröva frågan om anläggningsbeslutet har förfallit eller ej innan klandertalan avgörs har de bl.a. som bevisning åberopat ett utlåtande av f d fastighetsrådet Anders Dahlsjö.

GRUND FÖR BESTRIDANDE

Anläggningsbeslutet har inte förfallit och frågan om avregistrering är rättskraftigt avgjord. Stämmobesluten har tillkommit i behörig ordning. De kränker inte kärändenas rätt och tillgodoser medlemmarnas bästa. Besluten strider heller inte mot lag eller stadgar.

UTVECKLING AV BESTRIDANDET

Gemensamhetsanläggningen utgör inrättande av en 750 meter befintlig grusväg, med fyra mötesplatser och vändplats i en T-korsning. Grusvägen och mötesplatserna var befintliga, medan rätt till nyttjande av mötesplatser var osäker. T-korsningen (vändplanen) fungerade under många år såsom vändplats för fordon, innefattande tunga transporter.

Vägen var vid tidpunkten för utförandetidens utgång fullt fungerande. Vändplatsen var även befintlig på så sätt att utrymmet som fanns, var hårdgjord med tillräcklig bärighet. Anläggningsbeslutet innebar att den skulle utökas med 16 m². Iståndsättning av utökningen av T-korsningen med 16 m² som vändplats hade påbörjats innan fristens utgång genom borttagning av några stenar. Alla övriga angivna iståndsättningsåtgärder längs vägsträckan var genomförda utom avskärande av stenblock.

Härefter krävdes för vändplatsen endast påförande av ett slitlager inom de utökade 16 m² med finare makadam. Arbetet innebar en timmes arbete för en entreprenör till en kostnad av knappt 3 600 kr inklusive arbete, maskinkostnad och material. Innan åtgärden att påföra slitlagret var genomförd kunde vändplatsens utökade yta på 16 m² till fullo utnyttjas även före utförandetidens utgång. Föreningen gör alltjämt gällande att de utestående åtgärder avseende slitlager av makadam för iståndsättande av vändplatsen saknade betydelse för nyttjandet av densamma och måste sättas i relation till gemensamhetsanläggningen i sin helhet och till övriga ej tidsbestämda iståndsättningsåtgärder. Omständigheterna var sådana att den aktuella vägen vid tidpunkten för fristens utgång var fullt fungerande och användes av de deltagande fastigheterna nämligen att flera av de icke tidsbestämda förbättrings-åtgärderna för den befintliga vägen var utförda, att den aktuella vändplanen var befintlig på så sätt att utrymmet fanns och nästan alla aktuella iståndsättningsåtgärder var genomförda och att T-korsningen (vändplatsen) gick att använda även för tung trafik.

Såsom käromålet uppfattas är den rättsliga grunden för överklagandet att samtliga beslut ska upphävas under påståendet att anläggningsbeslutet har förfallit.

Föreningen vidhåller sin uppfattning att anläggningsbeslutet inte har förfallit och att frågan om avregistrering är rättskraftigt avgjord. Vid samtliga prövningar som skett har frågan om huruvida anläggningsbeslutet förfallit varit uppe till prövning på ett eller annat sätt. Föreningen är av samma uppfattning som kändena att fråga huruvida anläggningsbeslutet förfallit sammanhänger med beslut om avregistrering och att förfallandefrågan också prövas i samband med prövning av frågan om avregistrering.

Det torde vara ostridigt att förfallandefrågan är grunden för avregistrering på så sätt att om anläggningsbeslutet inte bedöms ha förfallit kan inte heller avregistrering ske och vice versa, dvs. att om anläggningsbeslutet bedöms ha förfallit så ska avregistrering ske. I samtliga prövningar som skett hos såväl lantmätare, förvaltningsdomstol och allmän domstol har argumentationen hos kändena varit densamma och uppfattningen har framförts när stämmobeslut för år 2015, år 2016 och nu senast år 2017 överklagats och prövats rättsligt. Detsamma har framförts när kändena vid två tillfällen begärt förordnande av extra styrelseledamot.

Vid samtliga prövningar har kändenas ståndpunkt inte vunnit bifall, dvs. anläggningsbeslutet har inte ansetts förfallet. Stöd för föreningens uppfattning finns genom att Högsta domstolen den 23 mars 2016 (Ö 3418), Högsta domstolen den 11 maj 2017 (Ö 2503-16) och Högsta förvaltningsdomstolen den 30 juni 2016 (7222-15) inte meddelat prövningstillstånd. I samtliga rättsprocesser har kändena anfört att anläggningsbeslutet skulle ha förfallit. Kändena har inte vunnit gehör för sin uppfattning. Föreningen anser att frågan är rättskraftigt avgjord.

Gemensamhetsanläggningen var följaktligen vid fristens utgång utförd till huvudsaklig del och de arbeten som kvarstod var inte på något sätt av avgörande betydelse för anläggningens funktion. Återstående åtgärder med vändplatsen var helt ringa, såväl i absoluta mått som i proportion till gemensamhetsanläggningen i sin helhet. Det är föreningens uppfattning att om kändena skulle vinna bifall till

sin talan får detta orimliga konsekvenser genom bland annat återverkningar på tidigare fattade beslut på årsstämmor, eftersom gemensamhetsanläggningen nu varit i drift några år. Om anläggningsbeslutet skulle anses förfallet kommer det återföljas av en ny ansökan. Det går inte att sköta vägen på annat sätt än genom en samfällighetsförening som följer de regler som återfinns i lagen om förvaltning av samfälligheter.

Föreningen vidhåller att anläggningsbeslutet har vunnit lagakraft och att den frågan är rättskraftigt avgjord genom de domar som tidigare redovisats. Att kändena genom förnyad ansökan om avregistrering hos Lantmäteriet fått frågan prövad ytterligare en gång, är för föreningen obegripligt. Den prövning som sker i förvaltningsrätten avser överklagande av Lantmäteriets förvaltningsbeslut att inte avregistrera gemensamhetsanläggningen. Kändenas slutsats "Vore det rättskraftigt avgjort hade lantmäteriet inte prövat frågan i ärendet ovan" är en spekulation som föreningen inte delar. Föreningen anser alltså att Lantmäteriet inte skulle prövat frågan, även om utgången var positiv för föreningen. I vilket fall som helst kommer spekulatjonen att besvaras av Lantmäteriet genom prövningen av registreringsbeslutet vid förvaltningsrätten. Det bestrids dock att besluten skulle vara ensidiga eller kontroversiella. Samtliga beslut har stöd i lagen om förvaltning av samfälligheter, stadgar och anläggningsbeslut.

Det yrkas även att beslutet (punkten 10, 1a) att styrelsen får i uppdrag att handlägga åtgärder mot olovlig skyltning av vägen, ska upphävas. Föreningen gör gällande att beslutet inte kan prövas genom klandertalan. Beslutet är inte slutligt och har karaktär av ren verkställighet. Det är styrelsens uppgift att sköta verkställighet, utan att fråga stämman. Vidare yrkas att beslutet (punkten 10, 2a) att styrelsen får i uppdrag att handlägga åtgärder mot olovliga åtgärder inom vägområdet, ska upphävas. Föreningen gör gällande att beslutet inte kan prövas genom klandertalan. Beslutet är inte slutligt och har karaktär av ren verkställighet. Det är styrelsens uppgift att sköta verkställighet, utan att fråga stämman. Det är dessutom styrelsens uppgift att tillse att olovliga åtgärder inom vägområdet inte förekommer. När styrelsen vidtar rättsliga åtgärder beträffande olovliga åtgärder kan frågan komma

att prövas i annan ordning än inom ramen för en klandertalan enligt samfällighetslagen. Föreningen finner sammantaget att inget i klandertalan visar eller ens pekar på att enskilda intressen inte beaktats i skälighets omfattning eller att de beslut som fattats inte tillgodoser medlemmarnas gemensamma bästa.

Förvaltningen av vägen är viktig för de deltagande fastigheterna och förvaltningen går inte att lösa på annat sätt än genom gemensamhetsanläggning och föreningsförvaltning. Detta har också prövats vid otaliga rättsprocesser som kärandena initierat. Vad avser "skärning av sten" omfattas punkten av anläggningsbeslutet som framgått av tidigare ingivna handlingar. Samtliga medlemmar utom kärandena har betalat avgiften.

Föreningen har i ett slutligt yttrande anfört bl.a. att föreningen har en annan version om bakgrunden till tvisterna mellan parterna.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 42 kap. 18 § första stycket punkten 5 rättegångsbalken avgjort målet utan huvudförhandling.

Mark- och miljödomstolens prövning

Mark- och miljödomstolen har tagit ställning till det klander som har framförts mot stämmobesluten vid årsmötet den 26 mars 2017, punkten 8, punkten 10 1a och 2a samt punkten 12.

Domstolens prövning av ett klandrat beslut begränsar sig till att pröva om beslutet strider mot lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150), SFL, annan lagstiftning eller stadgarna, eller om beslutet inte tillkommit i behörig ordning eller det eljest kränker endast medlems eller rättighetshavares rätt. Vad gäller uttaxering framgår av 46 § SFL att om uttaxering inte överensstämmer med denna lag, stadgarna eller föreningsstämmobeslut får medlem väcka talan mot föreningen om rättelse. Det innebär att domstolens prövning i ett klanderfall främst innebär en kontroll av om de fattade besluten på stämman strider mot föreningens stadgar eller

gällande lagbestämmelser, dvs. om besluten är formellt korrekta. Domstolen har inte att bedöma lämpligheten av fattade beslut och kan inte heller pröva löpande förvaltningsåtgärder som styrelsen utför.

Anläggningsbeslutet

Kärandena har som grund för att stämmobesluten är ogiltigt anfört att anläggningsbeslutet för Nabbaröd ga:1 har förfallit. Lantmäteriet har beslutat om att avregistrering inte ska ske. Detta beslut har överklagats och kärandena har yrkat att kammarrätten beviljar prövningstillstånd. Föreningen anser att anläggningsbeslutet inte har förfallit tills det har prövats om avregistrering kan ske.

Mark- och miljödomstolen anser att klandertalan avseende beslut vid årsmötet inte ska avvakta ett lagakraftvunnet avgörande angående prövning om eventuell avregistrering. Domstolen finner med den lydelse 33 § AL har att det kan föreligga oklarheter gällande punkten 2 i nämnda paragraf om anläggningsbeslutet.

Lantmäteriets prövning om avregistrering ska ske innebär att Lantmäteriet som första instans får pröva 33 § punkten 2 AL och detta beslut ska överprövas av förvaltningsdomstol. Domstolen anser att anläggningsbeslutet inte förfaller med automatik som har gjorts gällande. Så länge det föreligger en oklarhet om anläggningens bestånd anser domstolen att verksamheten måste fortgå och föreningen måste kunna förvalta anläggningen enligt beslut och stadgar, tills annat är beslutat.

Mark- och miljödomstolen anser, mot bakgrund av ovanstående, att mark- och miljödomstolen inte ska pröva fråga om anläggningsbeslutet bestånd enligt 33 § AL utan den frågan ska prövas som ett registreringsärende även när inte någon registreringsåtgärd utförs, se MÖD 2018:2.

Med bakgrund av det ovan anförda anser mark- och miljödomstolen att det fanns grund för föreningen att fatta beslut vid föreningsstämma den 26 mars 2017.

Vad som i övrigt har anförts om anläggningsbeslutets eventuella upphörande att gälla enligt 33 § AL är inte föremål för vidare prövning av mark- och miljödomstolen.

Beslut om ansvarsfrihet för styrelsen, punkten 8 i stämmoprotokollet

De åtgärder som anförts av kärandena och som har skett på deras fastighet kan inte prövas av mark- och miljödomstolen med stöd av lagen om förvaltning av samfällighetsföreningar. Det har inte av vad som framkommit tagits några formella beslut om dessa åtgärder och frågan om ansvarsfrihet bedöms utifrån formella grunder. Dessa frågor får därför prövas i annan ordning gentemot föreningen.

Domstolen finner inte något som talar för att besluten om ansvarsfrihet inte överensstämmer med det som beslutades och inte heller att det inte har tillkommit i behörig ordning eller strider mot lagen om förvaltning av samfällighetsföreningar, stadgar eller annan lag etc. Det saknas därför skäl att på åberopade grunder om anläggningsbeslutet förfallande upphäva beslutet angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Framställan från styrelsen, punkten 10 i stämmoprotokoll

Gällande stämmobeslutet under punkten 10 fick styrelsen i uppdrag att handlägga åtgärder gentemot olovlig skyltning och åtgärder mot olovliga åtgärder inom vägområdet. Det framgår inte av stämmoprotokollet på vad sätt skyltningen är olovlig och inte heller på vad sätt olovliga åtgärder har skett inom vägområdet. Inte heller framgår det vilka åtgärder som styrelsen ska vidta.

Domstolen har att pröva, såsom kärandenas talan får förstås, om beslutet kränker enskild medlems rätt och att varje enskild medlems intresse beaktas i skälig omfattning.

Det har inte framgått av klandertalan om skyltning och andra åtgärder är i strid mot anläggningsbeslutet. Mark- och miljödomstolen noterar att domstolens ändringar av anläggningsbeslutet i mål F 6464-11 innebar att vissa åtgärder bl.a. borttagande av

stenmur sträcka a-b, befintliga skyltar och trästaket inom Nabbared 1:2 skulle utgå från anläggningsbeslutet samt att vägsträckan b-c ska vara hindersfri med en bredd om 5 meter.

Sammanfattningsvis finner domstolen att stämmans beslut att ge styrelsen i uppdrag att utföra vissa åtgärder inte, av vad som framkommit, strider mot SFL, annan lagstiftning eller stadgarna. Det finns inte heller stöd för att besluten under punkten 10, 1a och 2a kränker medlems rätt. Domstolen finner inte skäl för att upphäva stämmans beslut.

Beslut om budget och debiteringslängd, punkten 12 i stämmoprotokollet

Framlagd debiteringslängd vid årsstämman den 26 mars 2017 omfattar både en medlemsavgift utifrån gällande andelstal samt belopp om 2 995 kr gällande Nabbared 1:2, vilket avser kantskärning av sten, 19,7 % av 15 000 kr.

I föreningens utgifts- och inkomststat för verksamhetsåret redovisas inkomststat med ett överskott om 20 580 kr samt utdebitering enligt debiteringslängd inklusive obetalda medlemsavgifter om 32 995 kr. Vidare framgår det av debiteringslängden att medlemsavgiften utifrån andelstal är 30 000 kr.

Det saknas således stöd för debiteringslängden i den del som avser beloppet 2 995 kr. Av 41 § SFL framgår att styrelsen ska upprätta utgifts- och inkomststat (budget) för föreningen. Denna ska framläggas på föreningsstämman och ska godkännas av stämman. Uttaxeringen sker genom att styrelsen enligt 42 § nämnda lag upprättar och på stämman framlägger en debiteringslängd.

Den framlagda utgifts- och inkomststat och debiteringslängd för år 2017 innehåller en post om 2 995 kr för obetald medlemsavgift gällande Nabbared 1:2. Även om övriga delägare frivilligt har inbetalt belopp, som motsvarar deras andel av kostnader för kantskärning, så finner domstolen att någon giltig debiteringslängd inte lagts till grund för denna frivilliga betalning från övriga delägare och det har därmed inte fattats något stämmobeslut i denna del. Det leder till att debiterat

belopp om 2 995 kr som endast omfattar Nabbared 1:2 inte har stöd i en debiteringslängd som omfattar samtliga delägare och avser kantskärning.

Mark- och miljödomstolen finner med det ovan sagda att debitering inte endast kan avse en fastighet och utan stöd av giltig debiteringslängd i denna del, kantskärning, och kränker även enskild medlems rätt. Denna del av debiteringslängden om 2 995 kr kan inte ligga till grund för debitering och ska upphävas.

Det har inte framkommit felaktighet i övrigt vad gäller beslutet om budget för verksamhetsåret samt medlemsavgifter och debiteringslängd, punkten 12.

Domstolen bedömer att det är av vikt att löpande förvaltning kan ske av vägen och uttaxering av medel för underhåll och drift. Även om det enligt ovan föreligger viss brist i beslutet gällande debiteringslängd är inte bristen av sådan art att det påverkar förvaltningen i övrigt. Mark- och miljödomstolen finner därför inte skäl för att upphäva eller ändra stämmans beslut i övrigt om budget för verksamhetsåret samt medlemsavgift och debiteringslängd.

Sammanfattning

Kärandenas klandertalan vinner endast bifall vad gäller upptaget belopp om 2 995 kr i debiteringslängden under punkten 12 (budget och debiteringslängd).

I övrigt avslås klandertalan avseende punkten 8 (ansvarsfrihet för styrelsen) och punkten 10, 1a och 2a (beslut om åtgärder).

Vad som i övrigt har anförts om att anläggningsbeslutet har förfallit ändrar inte domstolens bedömning.

På grund av utgången ovan saknas skäl att ändra tidigare beslut om inhibition.

Rättegångskostnader

Av 18 kap 1 § rättegångsbalken följer att part som tappar målet ska ersätta motparten dess rättegångskostnader, om ej annat är stadgat.

I 18 kap. 4 § rättegångsbalken finns bestämmelser om hur kostnadsansvaret ska fördelas när det i målet förekommer flera yrkanden och parterna ömsom vinner och förlorar eller när ett yrkande bifalls endast till en del.

Av bestämmelsen framgår att vardera part ska bära sin kostnad eller jämkad ersättning tilläggas endera eller ock, såvitt kostnaderna för olika delar av målet kunna särskiljas, ersättningsskyldigheten därefter bestämmas

Målet har till stor del rört frågan om anläggningsbeslutet avseende gemensamhetsanläggningen Nabbared ga:1 har förfallit och att det därför inte förelegat någon grund för de fattade besluten. I denna del har föreningen vunnit. Kärandena har dock till viss del vunnit bifall till sin talan gällande debiteringslängden. Kärandena bör därför ersätta föreningens rättegångskostnader med ett jämkat belopp.

Föreningen har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 141 250 kr, varav 98 000 kr för ombudsarvode, 15 000 kr för eget arbete av ordföranden och 28 250 kr i mervärdesskatt. Kärandena har inte vitsordat något belopp som i och för sig skäligt och gjort gällande att ersättning för partens eget arbete, som bistånd till ombudet, till en kostnad om 1 000 kr i timmen jämte mervärdesskatt inte ska utgå till någon del.

Domstolen anser att yrkad ersättning för ombudsarvode, dvs. 98 000 kr jämte mervärdesskatt, är skälig men anser när det gäller ersättningen för partens eget arbete att endast ett belopp motsvarande halva det yrkade beloppet, dvs. 7 500 kr jämte mervärdesskatt, kan anses skäligt.

Föreningens rätt till ersättning för rättegångskostnader om 131 875 kr, inklusive mervärdesskatt, ska dock på grund av utgången i målet jämkas till tre fjärdedelar av detta belopp, dvs. 98 906 kr inklusive mervärdesskatt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-01)

Överklagande senast den 7 mars 2019.

Susanne Mörkås

Göran Carlsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Göran Carlsson.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se